

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 27.

Joi, 16 Iulie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		d) CULTURĂ ȘI ARTĂ :	
Presa franceză	534	Presa iugoslavă	534
b) POLITICA EXTERNĂ :		e) DIVERSE	
Presa iugoslavă	534	Presa franceză	535
c) ECONOMIE ȘI FINANȚE :		„ iugoslavă	535
Presa engleză	534		

II. ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

	Pag.
Presa germană	535
„ austriacă	536
„ franceză	536
„ engleză	538
„ iugoslavă	538
„ cehoslovacă	539
„ polonă	539
„ elvețiană	539
„ bulgară	539

III. PUTERILE LOCARNIENE ȘI GERMANIA

Presa engleză	540
„ franceză	540

IV. CONFERINȚA DELA MONTREUX

	Pag.
Presa engleză	541
„ sovietică	541
„ germană	541
„ greacă	542
„ elvețiană	542
„ polonă	542
„ maghiară	543

V. CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă	543
„ engleză	544
„ austriacă	544
„ cehoslovacă	544

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa franceză.

EXCELSIOR din 10 Iulie consacră un lung articol, semnat de către d. Gabriel Renillard, Mareșului Voevod Mihai și colegilor săi de clasă.

Autorul articolului, scrie între altele: „Un fiu de ofițer superior, un fiu de comerciant, un fiu de mecanic de locomotive, un fiu de profesor, un fiu al unei familii de 12 copii, cinci fii de țărani...

„Credeți oare că un grup școlar compus astfel reprezintă ansamblul unui popor? Dacă mai adăogați alți doi tineri, unul ungur, iar celălalt saxon, veți avea colegii de clasă a viitorului Rege. Acest viitor Rege este Marele Voevod de Alba-Iulia. Mihai al României, tânăr elev de 14 ani.

„Școala este o școală „statizată“. Vi se va spune că este asemănătoare tuturor școalelor țării și că elevii primesc, acolo, același învățământ ca în liceele Statului.

„Sala de studii este din cele mai simple: ziduri albe în care se deschid largi ferestre, un scaun de lemn lustruit, trei rânduri de pupitre. Cursul din anul aceste este cel al anului 4 de gimnaziu. Programul se termină cu bacalaureatul. Ca materii suplimentare: trei limbi, franceza, engleza și germana, vorbite, curent, de către prinț; pianul, istoria Familiei Regale.

„Viitorul Rege își tratează camarazii cu cea mai afectuoasă simplitate. Prințul e înzestrat, în mod special, pentru arte. El e sensibil muzicii. Are și predispoziții naturale pentru tot ce atinge domeniul mecanicii, pentru sporturi, în special pentru călărie, sky, înot și automobilistică.

„Pe de altă parte, acest vânător de elită a devenit aproape soldat. În curând va lua brevetul de sergent.

„Totuși, acum, tânăr, aproape tânăr „domn“, viitorul Rege se pătrunde, din ce în ce mai mult, de importanța rolului și misiunii sale“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa iugoslavă.

L'ECHO de BELGRADE din 8 Iulie, sub semnătura d-lui Charles Loiseau, comentând într'un articol discursul pronunțat, de curând, la București, de către d. ministru Titulescu, la Conferința presei înțelegerii balcanice, scrie: „Orator înăscut, totdeauna substanțial și strălucit, ministrul de externe român a găsit mijlocul de a reîntineri teza concursului presei la opera politică și să explice, cu excelențe argumente, în ce acest concurs este absolut necesar între Statele legate de pactul din 1934.

„In sânul înțelegerii balcanice, când un Stat, când altul se găsește vizat de vreo polemică adversă, sau chiar sub o formă atât de comodă a unor știri false. Solidaritatea presei lor trebuie să ateste că apărarea imprimată este de aci înainte comună. Am avut un frumos exemplu a doua zi de asasinatul Regelui Alexandru al Iugoslaviei. Vibrațiunea, în ghiarele peninsulei, a fost spontană și unanimă. Ia a probat și ar proba, odată mai mult, într'un caz eventual, că de aci înainte tot ce poartă atingere unui membru al noiei familii politice, va fi considerată și tratată ca resimțită de întregul Corp“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa engleză.

MANCHESTER GUARDIAN COMMERCIAL, din Iulie, studiază raporturile comerciale germano-române din punctul de vedere al penetrației Germaniei în sud-estul Europei. Scrie că în timp ce viața economică și politică a Ungariei și Bulgariei este în „ghiarele“ Germaniei, iar Iugoslavia deși are strânse legături economice cu Germania, n'a ajuns încă la nevoia de a face concesii politice, România și Grecia stau ceva mai bine, fiind singurele țări care au reușit, la momentul oportun, să se libereze într'o oarecare măsură de dominația economică a Germaniei.

„In cazul României, continuă ziarul, străduința Germaniei a fost, bine înțeles, să-și mărească importul de petrol cât mai mult posibil, pentru a se folosi apoi de creditele „blocate“ ale României, create în felul acesta, ca un imbold de a mări cumpărăturile României de mărfuri industriale germane. Când se dublă, în 1934, importul de petrol al Germaniei din România, era vădit că Berlinul urma în România același plan ca aproape în toate Statele din centrul și sud-estul Europei“.

Apoi arată cu date statistice fluctuația comerțului româno-german, ca să demonstreze că, anul acesta, România se dispensează din ce în ce mai mult de quasi-monopolul Germaniei asupra petrolului ei, reușind să-și plaseze excedentul de petrol în alte părți și că creditele „înghetate“ ale României în Germania nu numai că scad cu încetul, dar nu se mai adaugă nimic la ele.

„Dcei, încheie autorul, în ceea ce privește pe România, planurile obișnuite ale Germaniei n'au reușit, datorită acțiunii prompte și viguroase dela București. Primejdia unui export vast de petrol în Germania și jugul economice care ar fi rezultat, aparțin acum trecutului“.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa iugoslavă.

Ziarul VREME din Belgrad, cu data de 21 Iunie, publică sub titlul „La d. Iorga, patriarhul spiritului românesc“, o corespondență a d-lui M. Svetovski din București, în care scrie următoarele:

„Nu am putut părăsi Bucureștiul, fără să mă închin smerit în fața fascinatorului cuvântului și animatorului culturii naționale românești, care este istoricul Nicolae Iorga. În fața acestui impunător bătrân, cu o privire înțeleaptă, stai ca în fața unui patriarh spiritual“.

După ce reproduce câteva note biografice, exprimându-și totodată întreaga admirație pentru personalitatea ilustrului savant român, autorul continuă:

„Ceea ce însă te frapează mai mult este o incomparabilă memorie, datorită căreia d-sa poate să reție atâtea din miile de volume citite, din textele grecești, din hrisoavele slavonești, documentele istorice, amintiri, anecdote picante etc.

„Fostul prim-ministru, doctor al peste cinsprezece universități mondiale, scriitor a mii de volume, un conferențiar desăvârșit, precum este cunoscut dela Geneva până la Chicago, fermecătorul generațiilor tinere, este denumit de însuși Suveranul, „Scumpul meu Profesor“.

După ce relevă activitatea științifică a profesorului Iorga, dincolo de granițele țării, d. Svetovski adaugă:

„Despre Iugoslavia, d. Iorga păstrează cele mai frumoase amintiri. Ultima sa călătorie prin Iugoslavia a făcut-o cu ocazia congresului bizantologie, când defunctul Rege Alexandru l-a distins cu cordonul și ordinul stelei Karageorghe.

„Prințul regent Paul, după afirmarea și convingerea d-lui Iorga, datorită înaltelor sale cunoștințe și calităților sale spirituale, poate fi socotit ca precursorul unei mari renașteri culturale în Iugoslavia.

„Inepuizabil a fost d. Iorga, când a început să evoace Bucureștii boieresci. A vorbit mult despre Maria Catargi, mama Regelui Milan, despre fermecătoarea ei frumusețe și despre minunea constatată cu ocazia deshumării osemintelor ei, în 1910, la Iași.

„Când a fost deschis mormântul ei, sub capacul de sticlă s'a putut vedea Maria Catargi, frumoasă, ca și cum ar fi adormită. A fost chemat fiul său Ruda Katargi, care la vârsta de 40 de ani și-a văzut pe maica sa, așa cum a fost în momentul când i-a dat viață. Scenă fantastică.

„Soarta însă a vrut că sticla, la scoaterea coșciugului, să se spargă și peste câteva minute din frumosul chip nu a rămas decât praf“.

DIVERSE

Presa franceză.

LES TABLETTES DES DEUX CHARENTES din Rochefort (Franța), la data de 27 Iunie publică un articol în care se ocupă de conferința ținută de către abatele Robin, la Societatea de Geografie, consacrată României.

Cuvântarea abatelui Robin, scrie ziarul provincial francez, convingătoare, vie, agreabilă și ușor de urmărit, stilul său pictoresc și colorat, se sprijinea pe o documentare sigură și pe o splendidă și numeroasă colecție de elipse fotografice, pe care le-a luat, el însuși, în această frumoasă țară, în 1934.

„Mai întâiu a făcut puțină istorie.

„Nu era oare necesar pentru a înțelege bine frumusețea monumentelor descrise și caracterul, costumele rasei excepționale cu care voia să ne facă o amplă cunoștință?

„Două hărți, reprezentând, una Dacia, înainte de eră creștinească, cecalaltă România Mare, actuală, arată cât de identice sunt, din punct de vedere geografic, aceste două țări.

„Apoi conferențiarul a expus transformările vieții a-celor provincii, separate sau unite, dupe fluctuațiile istoriei, ale invaziunilor, ale euceririlor sau ale aspirațiilor

lor popoarelor lor. Acest lucru i-a dat prilej să constate cât de viu a rămas în decursul veacurilor sentimentul patriotic al acestei rase de Daci, devenită sub Romani, un popor aproape latin, prin limba, religia și arta sa.

„Conferențiarul a făcut apoi o schiță a istoriei moderne a României până la sfârșitul marelui războiu

„Vorbind de București, el descrie Capitala țării ca pe un centru frumos și mare, ce ar putea fi chemat „orașul grădinilor“.

„După aceste aspecte istorice și geografice, abatele Robin ne face să vizităm România, pentru a-i admira, mai întâi, monumentele religioase, în care se aliază, într'un mod delicios, stilurile arhitectonice atât de diverse ale Occidentului și ale Orientului.

„Apoi, conferențiarul se ocupă de producția petrolului și a grâului din țară.

„In ceea ce privește pe Român, el constată că curajoasă și veselă, populația României se mulțumește cu puțin.

„In fine, ca încheiere, după ce admiră coastele și delta Dunării, el ne plimbă pe numeroase șosele, și ne face să urmărim cursul Dunării, în vapor, până la Belgrad.

„Trebuie să urăm, termină conferința sa, abatele francez, ca România să joace într'o prosperitate renăscută, partea sa din marșele rol ce-i revine în acea parte a Europei, unde a fost așezată, și să mai urăm Europei să-i ofere mijloacele de a-și îndeplini misiunea ei, imitând pilda pe care dânsa și Mica Înțelegere o dau lumii, actualmente atât de dezehilibrată“.

Presa iugoslavă.

VREME din 29 Iunie publică un lung editorial, semnat de d. Svetovski, în care autorul analizează situația României în ultimii 6 ani.

„Trebuie să se știe, scrie autorul, că România, în ultimii 6 ani, adică dela Restaurație s'a schimbat foarte mult. Popor productiv, de circa 20 milioane de suflete, a început să înflorească în toată puterea lui. Spiritul de disciplină, adus de însuși Suveranul, a refăcut generația nouă. Sub această disciplină s'a format și o armată nouă, renăscând spiritul lui Mihai Viteazul, cu o tehnică și elemente moderne“.

După ce descrie îmbunătățiri economice și bogățiile naturale ale țării, autorul remarcă:

„Dela 1 Ianuarie până la 1 Iunie, România a exportat 8.382.400 tone de petrol, în valoare de 9 miliarde de lei. Aceste izvoare dau repulsul întregii vieți naționale“.

Intre altele apoi, autorul trece la descrierea Bucureștilui, care „progresează cu o înțcală vertiginosă. Cine a văzut Bucureștiul cu câțiva ani în urmă, nu-l mai recunoaște“.

ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

Presa germană.

Intreaga presă germană a consacrat o largă publicitate acordului germano-austriac, recent încheiat între Berlin și Viena, reproducând textul integral al acordului, precum și schimbul de telegrame între d-nii Hitler și Schuschnigg, de reciprocă felicitare.

Pagini întregi din presa germană, din zilele de 14, 15 și 16 Iulie, sunt consacrate comentariilor, în care se preamărește acest act de „importanță istorică epocală“ și de „afirmare a frăției germanice din aceste două țări profund germane“.

Așa bunăoară GERMANIA din 14 Iulie scrie:

„Providența a îngrijit și de data aceasta de soarta poporului german. După intrigării întreținute de dușmanii poporului german, iată bunul simț și vocea sângelui a biruit și a sfărâmat toate piedicile. Drumul înfrățirii s'a netezit și mâinile celor de același sânge s'au întins și regăsit de amândouă laturile ale patriilor germane, despărțite de granițe, care leagă suflet de suflet“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 15 Iulie publică un comentariu, semnat de P. Scheffell, în care scrie că „acordul austro-german e un mare succes și un act is-

toric, care va schimba politica europeană, fiindcă Austria nu va mai fi butoiul de pulbere în centrul Europei, tulburător de pace, ei dimpotrivă. Sămânța dihaniei a pierit odată cu revenirea Austriei la matca firească a patriei germane. Austria nu va mai fi obiectul de negoț al tuturor intriganților și diplomaților interesați din Europa.

„Dar munca grea de acum începe, însă o muncă rodnică și plină de satisfacții pentru toate inimile germane“.

Dr. Walther Schmith în VÖLKISCHER BEOBACHTER din 15 Iulie scrie în editorial că „cele două popoare de frați de același sânge și limbă au înlăturat granițele sufletești și au menținut pentru o mai bună administrație numai pe cele politice.

„Dar ce înseamnă aceste granițe și cui pot face ele rău, când sufletele trec aceste granițe, se înțeleg, se iubesc și se simt frățește?”

Presă austriacă.

Ziarele austriace din 11, 12, 13, 14 și 15 Iulie se ocupă în lungi articole de fond de acordul intervenit între Reich și guvernul d-lui Schuschnigg. Iși exprimă satisfacția că a încetat o stare de lucruri care dăuna ambelor State și păcii europene în general.

REICHSPPOST din 12 Iulie publică un articol de fond, intitulat „Avem iar relații normale cu Germania“, cu subtitlul „O zi istorică“.

Ziarul scrie între altele: „O renaștere a luptelor de partid nu va mai fi posibilă. Constituția din 1934 și frontul patriotic rămân și mai departe stâlpii vieții politice din Austria“.

Ziarul încheie: „Dealtminteri, nu atârnă atât de litera convențiilor stabilite sau care rămân încă de stabilit, ci de spiritul în care s'a încheiat înțelegerea și prin care va fi pusă în aplicare“.

TAGBLATT din 12 Iulie publică un articol de fond, intitulat „Acord de înțelegere cu Germania“, în care între altele afirmă: „În orice caz, orice bun austriac consideră ca o premiză indispensabilă, faptul că Austria nu va fi silită a ceda teren nici cât un fir de păr, în ce privește linia lui Dolfus, adică deplina independență și neimixtiune reciprocă“.

Ziarul încheie: „Dacă acest gând fundamental al noilor relații, care se reiau, va fi recunoscut fără rezerve și în mod loial de către partea cealaltă, atunci acordul își va arăta roadele cu folos pentru ambele părți“.

REICHSPPOST din 13 Iulie publică alt articol de fond, intitulat „Acordul, o etapă a păcii pentru Europa“, în care între altele, afirmă:

„De multă vreme se întâmplă pentru prima dată ca un act politic important la care participă Reichul, nu-i interpretat răuvoitor, ci i se dă explicație favorabilă. Încheierea păcii cu Austria va fi folositoare și pentru Reich; ea îi atrage încredere celorlalți în intențiile sale pacifice, în care atât de puțini au crezut în lume“.

REICHSPPOST din 14 și 15 Iulie publică în același sens comentarii favorabile asupra impresiei produse în străinătate, subtitlurile „Chemarea clipei“ și „Câștig pentru toți“. În ultimul articol, privind buna primire care a înlocuit neîncredere dela început în Franța, REICHSPPOST din 15 Iulie scrie: „Că această schimbare s'a făcut în Franța nu trebuie să ne mire, când ne gândim că politica franceză s'a debarasat de una din principalele sale griji și dat fiind, depărtarea ei geografică de basinul dunărean nu putea avea alt interes la dezvoltarea relațiilor de aci, decât acela de menținere a păcii prin ordine“.

Ziarul încheie: „În realitate și Cehoslovacia, care e legată economic și culturalicește de Reich și de Austria din vremuri vechi, dacă vrea, nu va putea trage decât foloase, pentru viitoarea ei evoluție, din restabilirea raportului de prietenie a vecinilor săi germani“.

NEUE FREIE PRESSE din 15 Iulie publică un articol de fond, intitulat „Ecoul ține încă“. Între altele, scrie: „Atât în interior, cât și în exterior, nu se vor produce schimbări. Protocoalele dela Roma rămân baza cu ușile largi deschise pentru toți. Acordul dela 11 Iulie înseamnă deci o destindere în favoarea păcii“.

Presă franceză.

Știrea despre realizarea acordului germano-austriac, deși așteptată, a pricinuit totuși oarecare senzație.

Ziarele din 12 Iulie socotesc că trebuie să se vadă în acest acord dovada unei înțelegeri italo-germană.

Astfel, LE MATIN scrie: „Este de nețăgăduit că Reichul a voit ca în ajunul apropiatelor negocieri internaționale să-și dovedească voința de împăciuire. Pentru Italia aceasta înseamnă oarecare securitate pentru viitorul apropiat. Ea a privit favorabil convorbirile dintre guvernele din Viena și Berlin.“

„La Paris se dau asigurări că guvernul francez a fost ținut în curânt cu aceste negocieri“.

LE PETIT PARISIEN afirmă: „Consecințele apropiării dintre Viena și Berlin vor fi mult mai considerabile decât acelea ale apropiării polono-germane, deoarece ele vor avea răsfârângeri asupra guvernului din Roma.“

„Este sigur că Italia și Germania vor pași la Bruxelles pe o cale comună și că Italia nu se va lăsa niciodată târâtă într'o combinație locarniană, care ar avea un caracter anti-german“.

Correspondentul din Roma al ziarului LE PETIT PARISIEN anunță că se atribuie d-lui Mussolini intențiunea de a prezenta un nou proiect de pact european, care n'ar fi un pact în patru, ci ar putea fi un pact în șase, cuprinzând Polonia și Uniunea Sovietelor“.

„La prima vedere, scrie d. Pertinax, în L'ECHO DE PARIS, „totul este cum nu se poate mai bine“. D-sa subliniază însă „echivocul și primejdia“ concesiunilor de care va beneficia național-socialismul hitlerist în Austria.“

„Într'adevăr, un portofoliu ministerial este dat unui hitlerist de abia camuflat, iar un subsecretariat de Stat unui pangermanist.“

„D. Mussolini este la originea acordului. El a împins pe cancelarul Schuschnigg să negocieze cu Reichul. De acum înainte Roma și Berlinul pot pune în aplicare politica pactului celor patru, adică revizionismul.“

„Corolarul acordului austro-german este probabil frontul comun italo-german în ajunul conferinței dela Bruxelles“.

LA REPUBLIQUE publică un articol din care redăm următoarele:

„În aparență, Germania pierde mult din acest acord. O renunțare oficială la Anschluss, o dezaprobare publică a național-socialismului austriac, este în principiu un sacrificiu enorm, pe care nu-l va compensa intrarea câtorva pangermaniști în guvernul dela Viena. Dar Germania câștigă sprijinul Italiei în Europa și concursul său pentru a o ajuta să treacă momentul dificil al conferinței locarniene dela Bruxelles: acesta este un „atout“ considerabil. Pe de altă parte și mai ales Germania câștigă de a fi adormit neîncrederea austriacă și italiene, așa cum în Ianuarie 1934 a adormit neîncrede-

riile poloneze, cu un simplu angajament verbal, lipsit de orice sancțiune și pe care îl va putea denunța în ziua în care îi va plăcea. În loc de a avea în fața ei o Austrie stând de pază și pe care convenții de asistență mutuală ar fi putut până al urmă s'o protejeze, are acum de fața ei o Austrie fără scuturi. O Austrie pe care o ține la che-remul ei.

„Aceasta este de ajuns pentru a preciza ce câștigă și ce pierde în definitiv Austria ea însăși. Ea pare să câștige. Iar tot ce obține — recunoașterea independenței ei de către Reich, renunțarea Germaniei la ingerința obișnuită în afacerile austriace, părăsirea național-socialiștilor din Viena de către cei din Berlin — ea nu obține decât printr'o promisiune verbală a cancelarului Hitler. Austria cancelarului Schuschnigg, face ca Polonia colonelului Beck. Pentru un răgaz de câteva luni sau de câțiva ani, ea se lasă la discreția celui mai periculos dintre vecinii ei.

„Poate se va spune că joacă astfel o festă Franței și Micii Înțelegeri, pe care odinioară le-a solicitat adeseori.

„În realitate numai ei însăși își joacă o festă, o festă care ar putea să o coste existența“.

Ziarele din 13 Iulie continuă să comenteze încheierea acordului austro-german.

În editorialul său, LE TEMPS, constată:

„În acest eveniment sunt două lucruri pe care trebuie să ne păzim a le confunda. Mai întâiu, renunțarea Reichului, cel puțin în starea actuală a lucrurilor, la orice alipire a Austriei, fapt de care nu ne putem decât bucura din punct de vedere general, deoarece suprimă deodată pericolul cel mai grav care apăsă asupra Europei Centrale; apoi, faptul că acordul austro-german este realizat sub auspiciile Italiei, care-și vede astfel asigurată securitatea pe Brenner și care-și regăsește astfel întreaga libertate de acțiune în Europa. Se înțelege de la sine că există o compensație italiană, importantei și neașteptatei concesiuni făcute de Germania. Care sunt exact angajamentele luate de Italia față de Berlin? Nu suntem încă fixați asupra acestui punct capital, dar putem socoti probabil că guvernul din Roma va reintra în cooperarea internațională cu un spirit absolut nou, că nu va participa la o acțiune colectivă decât în măsura în care Germania însăși va lua parte și că se va strădui în toate împrejurările și atât cât propriile-i interese nu sunt atinse, să nu împiedece întru nimic activitatea diplomației germane. Iată o primă dovadă: se anunță din Roma că Italia va declina invitația de a fi reprezentată la întrunirea conferinței locarniene de la Bruxelles, invocând situația creiată în Mediterana, prin existența anumitor acorduri navale — acordurile de asistență ale Angliei cu Turcia, Iugoslavia și Grecia, — și sub pretext că Germania trebuie să fie și ea invitată la întrunirea pregătitoare a puterilor locarniene

„Se înțelege de la sine că d. Schuschnigg își manifestă deplina sa satisfacție în ce privește acordul intervenit și că își mărturisește recunoștința față de Duce. Austria scapă într'adevăr de cel mai mare pericol care o amenința de la lovitura de față și de la asasinarea cancelarului Dollfuss. În plus, d. von Schuschnigg, salvează toate aparențele, deoarece obține singurul lucru care poate justifica un astfel de acord în ochii patrioților austriaci, adică recunoașterea suveranității Statului. După comunicările făcute la Berlin, formulele înțelegerii sunt destul de limpezi: conform declarațiilor făcute de Führer în 1935, guvernul Reichului recunoaște deplina suveranitate a Statului federal austriac; fiecare din cele două guverne consideră că forma regimului intern a fiecărei

țări, inclusiv chestiunea național-socialismului austriac, este o chestiune internă în care altă țară nu se poate amesteca nici direct, nici indirect, guvernul austriac își va fixa politica, atât în linia sa generală-cât și în particular față de Reich, pe o bază corespunzând faptului că cele două state se recunosc a fi state germane, în sfârșit, se precizează că protocolurile de la Roma din 1934 și 1936, care determină relațiile Austriei cu Italia și Ungaria, nu sunt atinse prin acest acord. Se vede că în el totul este cuprins inclusiv reamintirea protocolurilor italo-austro-ungare de la Roma, pe care Germania le recunoaște implicit și asigurarea dată în numele Austriei, că aceasta va ține seamă în fixarea politicii sale externe de faptul că Germania și Austria se recunosc ca „state germane“.

„Este evident că d. Hitler își asigură un beneficiu politic considerabil, nu numai în Italia, ci chiar în Austria, prin gestul „generos“, sub presiunea circumstanțelor, al acestei confirmări a independenței celui alt Stat german. Dezvoltarea relațiilor economice germano-austriace care va urma va servi influența germană în Austria mai mult decât orice propagandă directă în favoarea Anschluss-ului. Pe de altă parte, Berlinul va susține că actele sale față de Austria constituiesc un răspuns mai categoric decât oricare altă formulă diplomatică la chestionarul britanic. Însfârșit, ne putem întreba care vor fi urmările directe și indirecte ale acordului austro-german asupra situației din Europa Centrală și Orientală. Mica Înțelegere va fi de sigur în special atentă față de faptul că circuitul Berlin-Varșovia-Budapesta-Viena-Roma este virtual stabilit și că există aci un factor nou de natură să modifice adânc aspectul problemei organizării dunărene, așa cum aceasta era pusă până acum. Unele ziare engleze constată că acum ne găsim în fața unui nou bloc central care se întinde de la Marea Nordului la Mediterană, ceea ce riscă să creeze un grav pericol pentru viitor. Aceasta cere, într'adevăr, serioase reflexiuni.

„În tot cazul nu pare că acest acord este de natură să ușureze politica de securitate colectivă prin jocul normal al unui sistem de asistență mutuală în cadrul Societății Națiunilor“.

JOURNAL DES DÉBATS, sub titlul „Aranjamentul austro-german“, scrie între altele:

„În această partidă diplomatică jucată repede, fiecare speră să aibă avantajele combinației. Austria așteaptă liniștea, Italia așteaptă o sporire a influenței sale în țările dunărene și o libertate diplomatică favorizată de relațiile sale cu Berlinul. Iar Germania își spune, și cu drept cuvânt, că de aci înainte germanismul s'a instalat în Austria și că timpul va lucra pentru național-socialiști. În ciuda tuturor garanțiilor pe care le-a putut obține Roma, apropierea austro-germană este un element nou al politicii europene, care nu e lipsit de serioase pericole“.

D. Jean Thovenin socotește în L'INTRANSIGEANT că disocierea frontului țărilor locarniene este o consecință a acordului austro-german. Mai departe scrie:

„Revirimentul german în favoarea Austriei seamănă în multe puncte cu acela pe care l-a operat la Wilhelmstrasse în 1932 în favoarea Poloniei, dar pe când apropierea germano-polonă nu avea decât un caracter regional, apropierea austro-germană are un caracter net european.

„Intărind zona renană după lovitura de forță din 7 Martie, cancelarul Hitler s'a străduit să facă ineficace orice acțiune a Franței în cazul când Germania și-ar exercita expansiunea sa în direcția răsăritului.

„Deslipind Italia din frontul locarnian, cancelarul Hitler își precizează astăzi atitudinea și neutralizează dinainte hotărârile care ar putea interveni cu prilejul reuniunii locarnienilor la care Italia a făcut cunoscut oficial că nu va participa.

„Ne putem deci teme că Italia și Germania s'au înțeles pentru a-și împărți influența nu numai în Europa Centrală, ci și în Europa Orientală.

„Vom asista oare fără a reacționa la desfășurarea acestui program și vom continua să renunțăm a lua inițiative diplomatice?”

L'OEUVRE constată că acordul austro-german este un eveniment capital pentru viitorul Europei și că el depășește problema Anschluss-ului. Ziarul subliniază că prin realizarea înțelegerii dintre Italia și Germania, pe care nu le despărțea până acum decât chestiunea Austriei, s'a înfăptuit un front comun al fascismului și național-socialismului.

„In definitiv, încheie L'OEUVRE, dela Baltica la Adriatică, Europa este tăiată în două, de țări cu regimuri dictatoriale. De aci rezultă o izolare a Occidentului democratic și o amenințare pentru Mica Înțelegere și în special pentru Cehoslovacia.

„Este de ajuns să-ți arunci ochii pe o hartă pentru a-ți da seama de gravitatea situației. Sistemul „păcii franceze”, întemeiată pe securitatea colectivă și pactele regionale, este complet zguduit. Pericolul războiului nu va face decât să sporească, dacă puterile nu se reculeg la timp și nu se înțeleg împreună pentru o organizare „acea întrecere în dezarmare” pe care o cerea d. Leon Blum în discursul său din Adunarea Societății Națiunilor”.

Ziarele din 14 Iulie se întrebă dacă una din primele consecințe ale acordului austro-german nu va fi amânarea conferinței dela Bruxelles a puterilor locarniene.

In ECHO DE PARIS, Pertinax stăruie în favoarea întrunirii locarnienilor, cu sau fără participarea Germaniei și Italiei.

„Guvernul francez închină să creadă că a sunat ceasul pentru stabilirea unui bilanț al negocierilor începute la 3 Februarie 1935 cu scop de a împăca Germania, și de a o readuce la ordinea legală, din care acest Stat ieșise prin înarmările sale, mai mult sau mai puțin ascunse.

„Acordul anglo-franco-belgian din 19 Martie și scrioarea guvernului britanic dată la 3 Aprilie, ne autoriză să cerem o consultare, datorită de guvernul englez”.

Corespondentul din Berlin al ziarului PETIT PARISIEN subliniază că beneficiul noului acord austro-german este al Reichului, iar nu al Italiei.

„Părerea generală care predomină în cercurile diplomatice străine dela Berlin, arată corespondentul, este că acordul austro-german înseamnă că Anschlussul este înfăptuit, iar sincronizarea nazistă se va face pașnic”.

Presa engleză

Cu toate știrile relatate de presa engleză din ultimile zile, ca primite dela corespondenții respectivi ai ziarelor, despre mersul tratativelor austro-germane, știrea că s'a încheiat un acord austro-german, a cauzat nu numai surpriză, dar și vii comentarii din partea ziarelor engleze. Astfel:

OBSERVER din 12 Iulie, după ce scoate în evidență punctele principale atât din discursul cancelarului Schuschnigg la radio, cât și din comunicatul d-rului Gœbels, scrie:

„Caracterul german al Austriei, asupra căruia s'a insis-

tat cu atâta emfază, denotă că acordul este un Anschluss moral între cele două națiuni”.

Ziarul afirmă că evenimentul constituie un răspuns tăcut la unul din punctele ridicate în chestionarul englez. D. Hitler a satisfăcut postulatul d-lui von Schuschnigg în privința independenței Austriei, printr'o asigurare categorică de a-i respecta independența; iar angajamentul luat că nu se va amesteca în afacerile interne ale ei, este al doilea pas către realizarea planului tactic Germaniei în ajunul conversațiilor „noului” Locarno.

„Părerea care predomină la Londra, este însă că pactul deși înlătură un punct primejdios de actualitate, n'o face decât în riscul de a produce unul și mai mare în viitor”.

SUNDAY TIMES din 12 Iulie, după ce publică câteva coloane, raportând pe larg evenimentul politic care a avut loc între Austria și Germania, publică și un articol de fond, în care spune că acordul este un act de înțelepciune politică.

DAILY MAIL, după ce reproduce interviewul acordat de cancelarul Schuschnigg, scrie între altele:

„Acordul austro-german schimbă dintr'odată toată situația europeană. Înlătură ultimul obstacol care se mai găsea în calea unei înțelegeri germano-italiene. D. Mussolini a și felicitat foarte semnificativ, cu multă simpatie; noile raporturi dintre cele două state germane.

„In viitor cele două puteri europene, mai bine înarmate decât celelalte, Germania și Italia, vor urmări o politică comună”.

DAILY HERALD din 13 Iulie scrie:

„Lupta pe tăcute dintre Italia fascistă și Germania național-socialistă, pentru predominarea în bazinul dunărean de mijloc, s'a soluționat deocamdată în favoarea Germaniei. D. Mussolini se retrage dintr'un joc care devenise prea riscant; așa că renunță la ambițiunile sale dunărene, împrietenindu-se cu Germania”.

Presa iugoslavă.

Toate ziarele iugoslave din 13 și 14 Iulie consacră pagini întregi încheierii acordului austro-german.

Astfel NOVOSTI (Zagreb), din 12 Iulie, publică un editorial, în care afirmă că dela venirea d-lui Hitler la putere, motivul de discordie dintre Germania și Italia a fost Austria. După ce face istoricul raporturilor austro-germane din vremea cancelarului Dollfuss și după ce expune toate fazele acțiunii național-socialiste, la Viena și Berlin, ziarul adaugă:

„Raporturile germano-austriace au intrat astăzi într'o fază nouă, care are o covârșitoare importanță în politica internațională.

„Situația unei țări în care chestiunile de politică internă sunt obiectul politicii internaționale, este tragică. In această situație se află Austria. In orice mod va preciza ea raporturile sale cu Germania și Italia, Austria nu poate să evite eventualitatea de a crea o nouă problemă internațională și de a nu provoca conflicte cu alți factori internaționali.

„Italia, în cazul de față, a plătit scump apropierea sa de Germania, apropiere care a devenit pentru ea o necesitate de neînlăturat.

„Ce urmare va putea să aibă acest eveniment, se poate vedea foarte clar din răspunsul Berlinului, dat Londrei, cu privire la conferința dela Bruxelles. Din toate aceste rezultă că Germania printr'o simplă lovitură și-a pus piciorul în Austria și că de pe Brenner se vede foarte bine acest lucru”.

POLITICA, (*Belgrad*), din 14 Iulie, sub titlul „Formula viitoare politice austriace va fi o singură națiune și două State“, scrie că încheierea acordului austro-german a fost primită cu satisfacție în Austria.

„Național-socialiștii austriaci, adaugă ziarul, au primit semnarea acestui acord cu mult entuziasm, iar legitimiștii nu se consideră înfrânți, ei continuă să creadă că problema restaurării habsburgice nu este de actualitate“.

VREME scrie, că cel mai important lucru este de a se ști ce efect va avea acordul asupra atitudinii Italiei. „Din telegramele schimbate între d-nii Schuschnigg și Mussolini reiese limpede, adaugă ziarul, că Italia nu este străină de această nouă combinație.

„Zilele care vin, continuă VREME, vor lămuri tot ceea ce este fantastic în acest eveniment și ne vor da probabil clarificări asupra adevăratei importanțe a acestui acord. Un lucru este sigur deocamdată, încheie ziarul, și anume că problema revenirii Habsburgilor la Viena încetează de a mai fi un vis urât pentru Europa“.

Presa cehoslovacă.

Ziarele comentează știrea cu multă rețineră, s'ar putea zice chiar cu neîncredere, caracterizând încheierea acordului drept o manevră a guvernului din Berlin.

LIDOVE NOVINY din 12 Iulie scrie între altele: „Textele importă mai puțin decât felul cum ele vor fi interpretate în practică. Este sigur că influența național-socialistă va crește în Austria. Cancelarul Hitler amână pentru mai târziu proiectele sale, în legătură cu Anschlussul, din respect pentru Anglia, a cărei încredere vrea să o recâștige. Acordul este o manevră de mare stil. Scopul lui este să facă lumea să creadă că Reichul este sincer pacific“.

Presa polonă.

Ziarele polone din 14 Iulie dau o deosebită atenție acordului austro-german, consacrandu-i numeroase articole de fond.

Astfel **WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY** din 14 Iulie publică sub titlul „Acordul austro-german“, un lung articol, în care afirmă între altele: „Cu toată asigurarea independenței Austriei din partea Germaniei, acordul nu schimbă totuși tendințele politice ale Reichului. El dovedește numai că Germania nu este pregătită încă pentru o aventură politică externă, pentru că se află într-o foarte grea situație economică.

„De aceea suntem încredințați că noua politică a Germaniei față de Austria, precum și politica ei față de Polonia, sunt rezultate din faptele expuse mai sus“.

KURJER PORANNY, sub titlul „Un mare joc“, scrie: „Planurile Germaniei, cu toate asigurările date, sunt foarte bine cunoscute.

„Berlinul a căutat să se apropie pe cale pacifică, de scopul său ultim: Anschlussul, pentru realizarea căruia caută să se apropie de Italia.

„Acordul creiază o nouă situație față de care Statele direct și indirect interesate în situația politică dunăreană, vor trebui să ia o atitudine corespunzătoare intereselor lor naționale“.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 15 Iulie, sub titlul „Germania și Austria“, publică un lung articol, în care declară: „Acordul austro-german este de sigur un eveniment politic de o mare importanță. Trebuie numai clarificate o serie de lucruri, care în prezent par cu totul neclare.

„Acest acord nu este însă un fapt care să permită o inactivitate a politicii polone. Dimpotrivă, trebuie să se

ție seamă că în domeniul politicii Europei Orientale se fac mereu schimbări care reclamă, nu numai o atenție din ce în ce mai încordată, ci și o mare activitate. Se poate constata, în sfârșit, că acordul germano-austriac a pus capăt tuturor speranțelor Habsburgilor de a se înalța pe tronul dela Viena. Chestiunea aceasta pare a fi definitiv lichidată“.

KURJER WARSZAWSKI, ocupându-se de aceeași chestiune, sub titlul: „Hitler foarte răbdător“, afirmă că acordul austro-german este un gest politic, care dovedește că încetul cu încetul d. Hitler se apropie de realizarea tuturor planurilor sale.

„Acum doi ani, adaugă ziarul, Italia a mobilizat împotriva aventurii Anschlussului, trimițând două divizii la Brenner. Astăzi, ea este mulțumită de încheierea acestui capitol. Cu ce preț s'a resemnat oare astăzi d. Mussolini?“.

Presa elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE din 13 Iulie, scrie:

„Acordul care a fost, de curând, încheiat îndepărtează el oare Anschlussul sau este un pas în această direcție? Ni se pare că dacă răspunsul este actualmente dubios, el nu va mai fi tot astfel într'un viitor apropiat sau îndepărtat. Faptul singur al apropierii de Reich va îndepărta supravegherea polițienească, ale cărei victime erau național-socialiștii micii republice; ei vor poseda libertatea de acțiune, care le era interzisă. Austria sensibilă comunității de rasă, se leagă de Germania; ea nu-i va mai face opoziție pe terenul extern. Lucrurile acestea au o foarte mare importanță.

„In momentul când scriem aceste rânduri, nu suntem destul de bine informați asupra primirea făcută în Franța acordului care a fost, de curând, încheiat între Germania și Austria. Dar în Anglia, ziarele manifestă satisfacție. Austria, sub constanta amenințare a unei lovituri forțate, era — spun ziarele engleze — unul din punctele nevralgice ale Europei. Acum pericolul pare înlăturat. Germania, cu care nu desnădăjduim să ajungem la o înțelegere cu prețul unei știe a căror noi concesi, a făcut un gest conciliant; îngrijirea se risipește, pacea e consolidată.

„Trebuie oare să ne bucurăm și noi? Da, într-o oarecare măsură: cerul Europei Centrale s'a luminat, de sigur. Dar apoi: un viitor mai bun este el oare asigurat pentru Europa? Să așteptăm“.

Presa bulgară.

SLOVO din 13 Iulie, publică sub titlul „Acordul austro-german“ un editorial în care susține „că la marile evenimente din ultimul timp se adaugă și acordul austro-german, care va avea efectul unei bombe“.

„Cu toate combinațiile ce s'au făcut și cu toate încercările ce s'au pus în mișcare, nimeni nu a putut găsi cheia stabilității pacifice din cauza conflictului dintre Austria și Germania.

„Este cert că ne găsim înaintea unei noi perioade de evoluție în Europa centrală, pentru că acordul austro-german este privit cu multă simpatie în Ungaria și cu atât mai mult cu cât guvernul italian a dat consimțământul său pentru realizarea acestui acord, subliniind că acordul austro-italian din anul trecut rămâne în vigoare.

„Diplomația europeană, încheie ziarul, se află în fața unui fapt nou de o importanță capitală, de care nu va putea să nu țină seamă“.

MIR din 14 Iulie publică sub titlul: „Între Germania și Austria“, un articol semnat de d. A. Nicoloff, în care autorul afirmă că „acordul politic austro-german este

unul dintre cele mai de seamă evenimente în actuala desfășurare a raporturilor internaționale.

„Apropierea dintre Austria și Germania a fost foarte mult ajutată de tendința de apropiere dintre Germania și Italia.

PUTERILE LOCARNIENE ȘI GERMANIA

Presa engleză.

DAILY MAIL din 9 Iulie este de părere că știrile primite la Londra de pe continent indică faptul că situația internațională devine din ce în ce mai încordată.

„Italia a fost invitată să participe la conferința dela Bruxelles, dar, după cum se aude, guvernul italian se va consulta cu Germania înainte de a răspunde“.

MANCHESTER GUARDIAN din 10 Iulie este informat din Paris că situația în ce privește convențiile despre Locarno este încă obscură

„Guvernul francez, indiferent de participarea Italiei la conferință, nu se arată doritor ca să fie invitată și Germania. Se crede că Germania, după toate probabilitățile, va pune condiții despre ce anume să se discute și ce anume să nu se discute la Bruxelles, înainte de a consimți să participe la conferință“.

MORNING POST din 10 Iulie este informat din Roma că „sunt motive de a se crede că îndată ce se înlătură și ultima piedică din compania sancționistă, d. Mussolini are intenția să reintre în afacerile europene, cu propuneri care țin să substituie pactului locarnian un pact de consultări și garanții a patru puteri, o acțiune pe care o explică astfel:

„Acțiunea paralelă italo-germană pentru soluționarea problemei austriace este o mișcare preparatoare și de încercare în noua diplomatie europeană, pe care d. Mussolini speră s'o desfășoare, eventual cu colaborarea Franței și a Angliei“.

DAILY HERALD, din 11 Iulie, scrie că se pun mari stăruințe pentru a îndupleca pe d. Mussolini să trimeată reprezentanți la conferința locarniană, care se va ține la Bruxelles. Constată că circulă chiar știri despre amânarea conferinței, numai spre a se da timp stăruințelor acestea să reușească; dar până acum italienii păstrează o tăcere completă.

Ziarul crede că d. Mussolini are alte idei despre concertul european, acum fiind cu totul contra frontului dela Stresa, pe care anul trecut îl considera atât de necesar; deci nu se va duce la Conferința dela Bruxelles, dacă ideea acesteia este să formeze un bloc anglo-franco-belgo-italian.

„Afară de aceasta, asigură ziarul, italienii nu vor veni nici la Montreux și nici la Bruxelles, decât numai în cazul când se anulează acordurile mediteraneene încheiate când s'au pus sancțiunile în vigoare“.

DAILY MAIL din 11 Iulie scrie că „Italia n'a răspuns încă invitației de a participa la conferința locarniană dela Bruxelles și sunt temeri exprimate în cercurile diplomatice franceze că refuzul ei nu însemnează altceva decât că s'a aliat cu Germania.

„Intre timp, în cercurile politice dela Londra, se declară că Marea Britanică este complet în întinerie despre intențiile Italiei, privitor la conferința locarniană. Tot

„Nu suntem însă lămuriți pe deplin asupra raporturilor dintre Berlin și Viena. Aprobarea italiană a fost într'adevăr necesară pentru că Italia este semnatarul protocolului dela Roma și în afară de aceasta ea trebuie să cunoască precis tendințele germane la Brenner“.

ce se spune la Londra, este teama ca nu cumva Germania să reușească a forma un front al „dictatorilor“, împreună cu Italia, spre a combate orice planuri de încercare care ar putea fi îndreptate contra ei“.

SUNDAY TIMES din 12 Iulie află din Roma că s'a anunțat oficial că garanțiile mediteraneene stau în calea participării Italiei la conferința dela Bruxelles. „S'a lăsat chiar să se înțeleagă că probabil nu se va prezenta, dacă nu va fi invitată și Germania“.

DAILY HERALD din 14 Iulie desminte știrile relatate de ziarele din ziua precedentă, despre anularea conferinței locarniene, ca o urmare a acordului încheiat între Germania și Austria.

„Adevărul este, adaugă ziarul, că noul acord nu schimbă nici de cum situația, mai ales că se știa că Italia nu va lua parte la nici o întrunire a puterilor locarniene, dacă nu participă dela început și Germania“.

Presa franceză.

Ziarele franceze, din 10 Iulie, socotesc că se începe o etapă fericită în relațiile cu Italia, odată cu hotărârea guvernului francez de a considera caduce acordurile mediteraneene și cu decizia guvernului britanic de a rechema flota metropolitană din marea Mediterană.

Această dublă decizie apare presei ca un promișor prelude la conferința din Bruxelles, la care se speră că va fi prezentă și Italia, dacă nu s'ar ivi unele neliniști din cauza Berlinului.

„Atitudinea Franței este dintre cele mai logice, scrie *PETIT PARISIEN*. Să sperăm că asigurări asemănătoare vor fi date și dela Londra. Retragerea flotei metropolitane este o dovadă evidentă de conciliere. Este nevroze ca neîncrederea care întunecă relațiile între foștii garanți ai pactului dela Locarno, să fie risipită. Numai astfel se poate asigura succesul conferinței dela Bruxelles“.

PETIT PARISIEN declară apoi: „Germania se teme ca ridicarea sancțiunilor de guvernul englez și cel francez să nu ducă la o apropiere între cele trei țări. Reichul caută să ia înaintea Angliei și Franței, în încercările de apropiere de Italia.

„Dovada acestor intenții este că Germania a luat inițiativa unei apropieri germano-austriace, suprimând astfel piedicele care se găseau în calea bunelor relații germano-italiene“.

„Se afirmă că în curând va fi semnat un acord turistic între Berlin și Viena. Se anunță că d. Hitler va declara înainte de 25 Iulie — data aniversării morții lui Dollfuss — că înțelege să respecte integritatea independenței austriace și că nu va tolera amestecul german în afacerile interne ale Austriei, scrie *LE MATIN*“.

In *ECHO DE PARIS*, *Pertinax* afirmă: „Gestul Franței este un gest de conciliere și o invitație adresată guver-

nului din Roma. Dar oare acesta este liber ? Nu s'a legat el între timp de Germania ? Vom ști în curând care este realitatea. Putem însă înregistra deocamdată un fapt important: D. Sehuschnigg negociază cu Germania, cu aprobarea Italiei și, poate din îndemnul ei“.

Părerile ziarelor din 15 Iulie sunt împărțite asupra posibilităților de a întruni conferința din Bruxelles la data prevăzută.

Pentru corespondentul din Londra al ziarului PETIT PARISIEN, „ipoteza amânării este cea mai probabilă“.

CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa engleză.

Ziarele engleze din 8 și 9 Iulie își arată față pesimismul lor față de mersul prea încet al conversațiilor despre reînarmarea strâmtorilor Dardanelelor.

În ziua de 10 Iulie însă aduc știrea că d. ministru Titulescu a „deslănțuit o furtună“, prin intervenția viguroasă a d-sale, cerând ca principiul pactelor regionale, în cadrul Ligii Națiunilor, să fie aplicat și la convenția strâmtorilor.

TIMES, în corespondența primită dela Montreux, scrie:

„La conferința strâmtorilor s'a stârmit un vârtej, când d. Titulescu, delegatul României, a întrebat pentru ce Marea Britanie a sprijinit la Geneva pactele de asistență mutuală, iar la Montreux li se opune, indicând că în această privință nu poate urma șirul de gândire britanic. În felul acesta d-sa s'a aliniat cu delegații Rusiei și Franței, a căror îngrijorare comună este că politica engleză caută să împiedice ca orice ajutor mutual, conform alianțelor franco-ruse și pactul balcanic să nu aibă loc în Marea Neagră tocmai atunci când este mai necesar“.

MORNING POST scrie că în chestiunea pactelor regionale s'a ridicat, după cum era de prevăzut, o controveră aprinsă în cursul căreia d. Titulescu a ținut un discurs impresionant, acuzând guvernul britanic că vorbește cu două guri, una la Geneva și cu totul alta la Montreux.

DAILY HERALD scrie că politica Mării Britanice a fost aspru criticată la Montreux, fiind caracterizată de d. Titulescu ca ipocrită în ceea ce privește argumentele emise la conferința strâmtorilor contra pactelor regionale.

DAILY MAIL, în corespondența primită dela Montreux, arată că s'a produs „o dreaptă furtună la conferința strâmtorilor, când d. Titulescu a atacat politica Mării Britanice“ și apoi adaugă:

„Lord Stanley, șeful delegației engleze, a explicat că Anglia nu are intenția de a se amesteca în aplicarea pactelor regionale, dar că nu poate subscrie la măsurile care ar însemna ca Dardanelele să fie deschise trecerii vaselor de războiu în tot soiul de circumstanțe pe care proiectul de convenție este incapabil de a le prevedea“.

MANCHESTER GUARDIAN din 11 Iulie publică un articol de fond, în care studiază situația privitor la reînarmarea Dardanelelor. Constată că rolul conferinței dela Montreux este mai mult de ordin academic, pier-

Pentru corespondentul londonez al ziarului LE MARTIN, „reuniunea celor patru puteri la Bruxelles, către sfârșitul lunii, este dintre cele mai problematice“.

Din contră, Pertinax, în L'ECHO DE PARIS, crede că conferința se va întruni la data prevăzută. „D. Eden va primi azi pe d. Corbin, ambasadorul Franței, care a primit instrucțiuni să insiste pentru ca conferința din Bruxelles să se întrunească în ziua prevăzută, fără Italia și Germania“.

„Guvernul belgian susține punctul de vedere francez în această chestiune. După toate probabilitățile, guvernul din Londra va ține seama de cererea Franței“.

zându-se timp în discuțiuni despre un lucru ce nu vă putea fi împiedecat. Ca încheiere însă după ce arată înfățișările sub care se prezintă situația, precum și ipotezele emise de cei interesați în cauză, scrie următoarele:

„Atât de multe și atât de vaste sunt aceste probleme, încât devine din ce în ce mai îndoielnic dacă se va putea ajunge cumva la vreun acord“.

SUNDAY TIMES din 12 Iulie, relevă încetineala mersului lucrărilor conferinței. Acordă un deosebit interes aportului Italiei:

„Cercurile italiene socotesc că tot mai există posibilitatea ca Italia să participe la conferință. Se scoate în evidență faptul că d. Mussolini probabil că nu va nuni o delegație până ca nu va renunța la acordurile de asistență mutuală în Mediterană dintre Marea Britanie și Turcia, Grecia și Iugoslavia.

„Aceste acorduri sunt considerate de italieni ca având o importanță mai mare decât acelea cu Franța, pentru că în cazul unui războiu în Mediterană, flota engleză va avea întotdeauna deschise porțile franceze.

„Italienii mai insistă că prezența unei delegații italiene la Montreux nu este chiar necesar, deoarece Italia a acceptat în principiu remilitarizarea strâmtorilor“.

Presa sovietică.

JOURNAL DE MOSCOU din 7 Iulie se ocupă în editorial de conferința dela Montreux. Intre altele scrie:

„Dacă admitem principiul că Marea Neagră nu este o mare închisă și că Strâmtorile nu sunt închise trecerii oricăror vase de războiu este dimpotrivă imposibil să se pue pe picior de egalitate drepturile puterilor țărmenene ale Mării Negre, care au un interes vital la trecerea prin strâmtori și drepturile puterilor nețărmurere, pentru care trecerea vapoarelor prin strâmtori, după proiectul turcesc, se măginește la cazurile dictate de cererile curteniei internaționale.

„A pune aceste drepturi pe picior de egalitate, înseamnă a aduce prejudicii intereselor vitale ale puterilor pe țărmul Mării Negre. Este imposibil să se pună pe același plan chestiunile de curtenie internațională cu securitatea unei țări“.

Presa germană.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 8 Iulie ocupându-se de conferința strâmtorilor dela Montreux, scrie între altele:

„Peste comedia cu solidaritatea puterilor Ligii Națiunilor dela Geneva deabia s'a lăsat cortina și actorii ea și

publicul au plecat nemulțumiți, ba chiar consternați, iar regisorii și intendenții acestei întreprinderi au și început să se intereseze de noi combinații. Ei n'au mult timp de pierdut. La Paris și Moscova au și început frământările după fiasco dela Geneva, fiindcă lumea se trezește din amăgirea comunistă și începe să reacționeze.

„Toată atenția Franței s'a îndreptat acum spre conferința strâmtorilor dela Montreux, unde nu interesează atât de mult tonajul și îngăduința liberei treceri a vapoarelor de războiu prin Dardanele, cât păstrarea Turciei în grupul puterilor, care înțeleg să respecte tratatele și principiile de bază ale Ligii Națiunilor.

„Lupta se dă îndârjită dela o vreme între cele două mari grupe de puteri pentru predominarea politicii europene. De o parte Franța, Rusia, Spania cu aliatele lor din Mica Înțelegere cu pronunțat caracter comunist, și de altă parte Italia, Germania, Austro-Ungaria și Polonia, ca exponente ale politicii național-socialiste sau fasciste“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 10 Iulie publică un articol în care se scrie între altele:

„Montreux a avut darul să deschidă ochii Angliei asupra influenței și penetrațiunii bolșevice în politica și treburile europene, precum și asupra primejdiei crescânde și nefaste, pe care propagandiștii sovietici o împrăștie prin amestecul lor în toate conferințele europene.

„La Londra ziarele au început să previe guvernul britanic asupra politicii de caiafă a Rusiei sovietice și să ceară prudență și grijă, iar în Franța o bună parte din presă atacă violent politica de fățărnicie și violență a lui Leon Blum, cu tot sanhedrinul lui.

„Pe noi, germanii, o spunem deschis, ne bucură, că până și cei orbi au început să vadă și să se trezească din întunericul care le-a împăienjenit mintea.

„E cazul de a reproduce proverbul francez în textul lui original: „mieux vaut tard, que jamais!“.

GERMANIA din 13 Iulie scrie despre reluarea desbaterilor conferinței Dardanelor, între altele:

„Toată greutatea conferinței dela Montreux, constă în pretenția Rusiei sovietice de a se asigura libera trecere prin Dardanele a flotei sale de războiu aflate în Marea Neagră. Impotrivirile de până acum, care împiedecă ajungerea la o înțelegere finală, au făcut ca desbaterile să fie întrerupte pentru câteva zile, pentru ca guvernele din Londra, Paris și Roma să discute în sânul lor pretențiile sovietice și să poată da reprezentanților lor dela Montreux noi instrucțiuni.

Conferința își reia lucrările azi, fără participarea Italiei, cu zăbava reîntoarcerii delegatului Franței, d-l Paul Boncour, și cu așteptarea reprezentantului Angliei, care nu se știe ce vești aduce dela Londra.

„Oricum ar fi, fără rezolvirea pretențiilor sovietice amintite, conferința strâmtorilor dela Montreux e amenințată de fiasco, ca și cea dela Geneva“.

Presa greacă.

Cotidianul atenian PROÏA, ocupându-se de conferința strâmtorilor, scrie:

Italia continuă să nu participe la discuțiunile dela Montreux, deoarece atâta timp cât sancțiunile erau în vigoare, considera că nu poate să discute pe picior de egalitate cu acei care luaseră aceste măsuri împotriva ei. Conferința dela Montreux totuși continuă lucrările ei și după câteva zile se așteaptă să se ajungă la hotărâri precise, prin aranjarea tuturor divergențelor ivite. Italia, totuși și după iminenta ridicare a sancțiunilor, nu pare dispusă să par-

tie pe la discuțiuni, cu privire la o înțelegere mediteraneană, fiind de părere că trebuie mai înainte să fie anulate convențiunile britanice cu Franța, Spania, Iugoslavia, Grecia și Turcia, pe care Anglia le-a făcut atunci când s'a creat tensiunea raporturilor anglo-italiene, din cauza unor mișcări italiene în Mediterana“.

Ziarul e de părere că Anglia nu ar accepta o astfel de condiționare a participării italiene, și apoi continuă:

„În orice caz antagonismul anglo-italian în Mediterană constituie de acum înainte cel mai caracteristic fenomen al situației create în urma conflictului italo-etioopian. Iar acordurile Mării Britanii cu Egiptul, acordul prin care Egiptul devine de fapt un meterez britanic în Mediterana orientală, evidențiază intensitatea acestui antagonism, care urmează să influențeze într'un mod foarte însemnat desfășurarea situațiilor europene.

ELEFTERON VIMA din Atena, cu data de 11 Iulie, scrie:

„Antagonismul între Rusia și Anglia, la conferința de la Montreux a adus guvernul turec într'o situație dificilă. Din aceste două puteri, cea dintâiu înțelege să asigure pentru flota sa libertate de ieșire și intrare din strâmtori, aproape în orice eventualitate. Pe când dimpotrivă insistă să mărească restricțiile pentru ceilalți.

„Totmai aceste restricțiuni, guvernul englez urmărește să le atenuieze cât mai mult, în ceea ce privește flota sa, care să poată de asemenea să intre în Marea Neagră, cu cât mai multe forțe și în toate împrejurările, în afară de cazul când Turcia ar fi în stare de războiu.

„În aceste condițiuni e justificată enervarea Turciei, din cauza prelungirii lucrărilor conferinței și a măririi dificultăților ivite în timpul ei. Și nici nu pare neloică amănințarea Turciei, că fie că survine, sau nu o înțelegere la această conferință, guvernul turec va fortifica Dardanelele și va păstra întreg dreptul de a le deschide sau a le închide, conform intereselor ei exclusiv“.

Ziarul își exprimă speranța că, mai ales astăzi când raporturile între Londra și Moscova nu sunt neamicale, se va găsi o soluție.

Presa elvețiană.

În numărul din 13 Iulie LA TRIBUNE DE GENÈVE, după ce face o dare de seamă asupra lucrărilor conferinței dela Montreux, scrie în concluzie:

„Afară de un caz neprevăzut, succesul Conferinței pare asigurat. Fără îndoială, că absența Italiei creează o oarecare jenă. Întreprinzându-se revizuirea unui tratat de pace, în ciuda absenței uneia dintre principalele semnatare, se creează un precedent periculos, pe care Germania, spre exemplu, l-ar putea invoca într'o zi. Totuși, se observă o destindere. Îndoita știre, după care Anglia se pregătește să-și retragă flota din Mediterană, în timp ce Franța a decis să anuleze acordurile defensive încheiate cu ocazia aplicării sancțiunilor — și care reprezentau ultima suflare a politicii sancționiste — ne arată într'adevăr că la Londra și la Paris nu s'a pierdut speranța de a hotărî guvernul din Roma să-și reia locul în concertul puterilor. Iar după aceste avansuri, diplomația italiană nu va putea în niciun caz să mai pretindă că acordul dela Montreux a fost făcut împotriva ei“.

Presa polonă.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODAWÉ din 13 Iulie publică sub titlul „Dardanelele“ un articol în care făcând comentarii în legătură cu conferința strâmtorilor, scrie între altele:

„Conferința dela Montreux va fi începutul unei noi ere politice europene. Ea a demonstrat ce importanță are

Mediterana și câte acțiuni sunt legate de această problemă.

„Trebue să fim pregătiți, pentru că raporturile între State vor depinde în mare măsură de acțiunea pe Marea Mediterană, care a mai jucat și înainte un mare rol în desfășurarea evenimentelor politice a continentului nostru. Statele mediteraniene sunt considerate nu numai Franța, Italia, Turcia și Statele Balcanice, ci de asemeni Anglia și Rusia.

„Iată de ce trebue urmărită cu o deosebită atenție desfășurarea conferinței dela Montreux, de asemeni și desfășurarea continuă a politicii, ce va fi începută acolo“.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD din 14 Iulie publică o corespondență din Montreux, intitulată: „Dificultăți la Montreux“, în care se arată că presiunile delegației turce au izbutit să obție o recunoaștere formală a revendicărilor din primele 6 articole. „Atmosfera ar fi optimistă. Delegatul englez Randell s'a întors din Londra și a avut o întrevedere cu reprezentantul francez Ponsot, cu Paul

Boncour, apoi cu Litvinov. Cu acesta din urmă s'a ajuns la un compromis. Statele neriverane ale Mării Negre vor putea trimite vasele lor în Marea Neagră la înălțimea tonajului vaselor rusești care ar părăsi baza lor navală din Marea Neagră. Și obligațiile de asistență mutuală reciprocă pare să fi fost acceptate printr'o tranzacție.

„Se remarcă faptul că delegația turcă a ocolit caracterul revizionist general, statuând că la Montreux „reglementarea strâmtorilor nu va fi supusă sau lăsată la liberă adeziune celorlalte puteri“. Turcia își rezervă să-și reguleze raporturile cu Statele vecine, prin acorduri speciale“.

Ziarul *adaugă*: „In cercurile conferinței se interpretează că această declarație s'ar îndrepta, înainte de toate, împotriva Italiei. In orice caz, ar fi formulată atât de vag, încât Turcia își păstrează mână liberă deplină pentru viitor“.

„In ceea ce privește impresia actuală a situației, se poate semnala un oarecare optimism, care de isgur că-și găsește expresia cea mai nimerită în vestea că ministrul de externe român Titulescu va fi chiar azi înapoi „pentru a putea semna noul acord“.

CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă.

WARZAWSKI DJIENNIK NORODOWY din 7 Iulie consideră declarația d-lui Greiser, „nu ca o obișnuită fanfaronadă, ci ca o acțiune politică, pusă la cale în vederea țintelor germane, care urmăresc: îndepărtarea protectoratului Societății Națiunilor asupra Danzigului și anexarea lui la Germania, garantând Poloniei libera trecere spre portul Gdynia“.

CZAS din 7 Iulie publică în prima pagină, sub titlul: „Danzig-Societatea Națiunilor-Polonia“, un lung editorial în care critică „lipsa de reacțiune din partea Societății Națiunilor și tăcerea ei tradițională“.

După ce relevă toate acțiunile și demersurile Germaniei pentru a supune Orașul Liber exclusiv influenței sale, ziarul scrie în concluzie:

„Suntem siguri că conflictul se va putea aplană prin convorbirea cu reprezentanții Danzigului.

„Noi înțelegem foarte bine dificultățile problemei Danzigului, totuși sperăm că vom reuși să îndepărtăm toate piedecile ce stau în calea unei depline înțelegeri, ce o dorim din tot sufletul“.

KURJER PORANNY din 8 Iulie, referindu-se la aceași chestiune, scrie: „Oare ar trebui să intrăm în polemică cu președintele Greiser? Oare trebue să căutăm motivele explicative ale atitudinii noastre? Polonia respectă tradițiile, legăturile culturale, precum și drepturile populației din Danzig, totuși vom ști să apărăm drepturile noastre.

„Atacul nervos al d-lui Greiser la Geneva este foarte explicabil, dat fiind faptul că se cunoșc toate conflictele și tot antagonismul existent în acest Oraș Liber între partidul dominant național-socialist și opoziția“.

KURJER WARZAWSKI, organul conservatorilor moderati, face următorul comentariu asupra declarației lui Greiser:

„Unul din punctele tratatului dela Versailles, care este deosebit de important pentru Polonia, a fost securitatea accesului său la mare prin Vistula.

„In acest scop, Danzigul ar fi trebuit, în mod logic, să fie alipit Poloniei, cu toate acestea s'a decis altfel. Orașul Liber a fost pus sub protecția Societății Națiunilor, iar Poloniei i s'a acordat un minimum de avantaje absolut indispensabile.

„Propunerile lui Greiser sunt propunerile pe care Berlinul le face Poloniei, care nu are mai aproape de ea decât Germania, cu o deplină libertate de decizii în gurile Vistulei, putând astfel dicta condițiunile sale Poloniei și având siguranța că violând unul după altul, deciziunile tratatului dela Versailles este pe calea bună și se apropie de scopul suprem.

„Danzigul nu va fi decât o etapă ce probează slăbiciunea Societății Națiunilor și cea a Poloniei.

„Aceasta a înțeles și Societatea Națiunilor. Inșă trebue, scrie în concluzie ziarul, ca Polonia, ea însăși, să-și manifeste gândirile sale, voința sa, cu o astfel de claritate și cu o astfel de precizie în cât nimeni să nu-i poată imputa vreo tendință revizionistă.

„O astfel de energie, manifestată într'un moment oportun va putea să îndepărteze mari catastrofe“.

In opinia publică și în cercurile de presă polone a produs o impresie rea atitudinea presei maghiare în recente evenimente din Danzig. KURJER WARZAWSKI din 11 Iulie publică în această privință un articol, semnat de d. Koskowski, în care acesta scrie, între altele următoarele:

„Punerea pe tapet de d. Greiser, a celei mai importante probleme externe polone, a dat prilejul presei europene să exprime opiniile diverselor țări în această chestiune, dându-ne posibilitatea să cunoaștem, atât atitudinea prietenilor noștri statornici și de toate zilele, cât și aceea a prietenilor noștri de sărbătoare și de sezon.

„Recomandăm cititorilor noștri să țină minte vocile din presa străină, și în special din cea maghiară, care a sprijinit fără rezerve revendicările d-lui Greiser.

„La diferite festivități polono-maghiare, ungurii nu uită să strige „Trăiască Polonia“, dar când este vorba de interesele vitale ale Poloniei, ei se grăbesc să treacă de cealaltă parte a baricadelor“.

Presa engleză.

DAILY HERALD din 7 Iulie scrie că Polonia a pus în vedere Germaniei că nu va accepta nicio schimbare forțată a regimului în Danzig.

În privința discursului d-lui Greiser, află că ambasadorii Franței și Angliei la Berlin, au întrebat ministrul de externe al Germaniei despre atitudinea guvernului german și crede că „răspunsul primit a fost că discursul are întreg sprijinul Germaniei. Totuși, după toate aparențele s'a dat asigurarea că Germania nu va lua nicio măsură care să tulbure situația internațională“.

Ziarele din 1 Iulie, TIMES, DAILY EXPRESS etc., relevă, la rândul lor, atitudinea dărză a Poloniei față de sfidarea d-lui Greiser, iar DAILY HERALD, din 9 Iulie, scrie următoarele:

„Dr. Pappé, comisarul polonez în orașul liber a trimis d-lui Greiser, președintele nazist al Senatului, un avertisment serios, cum că Polonia nu va tolera nicio schimbare arbitrară sau unilaterală în Constituția Danzigului“.

DAILY MAIL din 9 Iulie publică un articol de fond în care și arată mirarea că s'a instituit de către Liga Națiunilor un comitet de trei pentru a cerceta la fața locului chestiunea Danzigului.

Consideră aceasta ca o măsură inutilă, „deoarece cauzele fricțiunii din Danzig sunt notorii, iar o anchetă la fața locului poate să agraveze situația în loc s'o potolească“.

DAILY HERALD din 10 Iulie relevă că printr'o scăpare din vedere de necrezut a d-lui Schacht, s'a descoperit existența unor rezerve mari de aur în Germania. Arată că în cursul ultimilor 6 luni s'a transferat la Banca Angliei peste două miliarde de lire sterline în aur, în timp ce din bilanșurile Reichsbank-ului rezultă că stocul de aur n'a scăzut decât cu circa un miliard. Deduce de aci că Germania trebuie să aibă rezerve de aur despre care nu se știe încă.

TIMES din 11 Iulie publică două corespondențe, una din Berlin și una din Varșovia, reieșind din ambele că atmosfera din Danzig, afară numai dacă nu înșeală aparențele, a devenit mai calmă.

„Orice încercare s'ar face de a evita aceste condiții printr'un „fapt îndeplinit“ va avea urmări, dacă nu mai mult, dar cel puțin o reorientare a politicii externe poloneze, căreia însă Germania îi acordă o deosebită importanță, iar în cercurile oficiale asemenea posibilități sunt luate serios în considerație“.

OBSERVER din 12 Iulie este informat de către corespondentul său din Danzig „că pentru un moment, cu tot ultimatul, inspirat de Berlin și predat Ligii Națiunilor, prin discursul d-lui Greiser, nu este nicio primejdie de vreo lovitură într'un viitor apropiat din partea național-socialiștilor locali și nici de vreun „Putsch“, organizat dela Berlin.

În ce privește prietenia Germaniei cu Polonia, constată că „deși este artificială și nereală, totuși i-ar veni foarte

gra Germaniei s'o piardă în aceste momente critice, numai pentru a recăstiga 700—800 km patrați de teritoriu“.

„Nu puterea militară a Poloniei, ci nevoia urgentă a Germaniei de prietenie cu Polonia predomină problema Danzigului“, încheie trimisul special al ziarului, după ce arată că „Polonia este aceea care ține biciul în mână. Căci dacă Germania poate dicta pe chestiuni politice în Danzig, în chestia economică Polonia, tot exportul Germaniei în Polonia făcându-se prin acest port“.

Presa austriacă.

VIENER TAGBLATT din 7 Iulie publică un articol de fond, intitulat „Danzig“, în care face istoricul descălcării cavalerilor germani în acel oraș, apoi trecerea lui în stăpânirea Poloniei, după înfrângerea ordinului cavalerilor, în 1454. Ziarul scrie:

„Cuprinderea orașului în teritoriul polonez nu înseamnă nici anexare, nici polonizare.

Danzigul a rămas marele port din Marea Nordului, la gura Vistulei, și-a păstrat libertățile sale orașenești și caracterul său german. Totuși, prin constituția sa din 1922 n'a devenit un Stat suveran. E mai de grabă pe jumătate suveran, rămânând sub protectoratul polonez. Căci Polonia conduce treburile externe. La tratate, Danzigul n'are decât vot consultativ. Nici economiceste nu e liber. A fost înglobat, în 1922, în zona poloneză a vămilor, instalațiile căilor de comunicații și ale traficului maritim se află conduse de funcționari polonezi, n'are voie să devie o bază navală militară, nici să-și fabrice muniții sau armament. În aceste împrejurări, Polonia a reușit să construiască portul național dela Gdynie, în contul Danzigului, întrecându-l ca întindere și importanță.

„Și situația de drept a statutului Danzigului a devenit complicată după războiu. Comisarul superior trimis de Liga Națiunilor nu e decât un pasnic al intereselor orașului liber față de protectorul său Polonia. În chestii litigioase dintre State, el constituie prima instanță. Până acum dificultățile la Danzig luau aspectul antagonismului germano-polon. Acum par a se naște din contrastele dintre guvernării național-socialiști—în frunte cu Greiser—și opoziția tot mai tare“.

Presa cehoslovacă.

NARODNI LISTY din 8 Iulie, sub titlul „Danzigul și polonia“, publică pe prima pagină un lung editorial, în care scrie următoarele:

„Problema Danzigului, ce a apărut amenințătoare pe orizontul european, precum trebuia de așteptat, a surprins lumea și Societatea Națiunilor, creînd pentru Polonia o situație foarte grea. Varșovia a neglijat prietenia cu Franța și aliatele sale, preferând alianța cu Germania.

„Pentru a se putea apăra împotriva Rusiei, în care Polonia vede cel mai periculos inamic al independenței sale, ea a căutat să se apropie de Germania, uitând experiența trecutului.

„Berlinul știa că Statele de care este legată Polonia se vor dezinteresa complet de chestiunea Danzigului și astfel Germania va avea mână liberă pentru orice acțiune în această direcție.

„Poate că această situație, scrie în concluzie ziarul, va deschide ochii Poloniei asupra intențiilor germane și îi va putea determina atitudinea față de această țară“.